

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
40 (1997-1998)

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-18-4

001 3811

BRNO 1999

PD 4423

S 9990385

395

250, ✓

PŘEHLED VÝZKUMŮ 40 (1997-1998)

Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: ps@isibrno.cz

Odpovědný redaktor: PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc

Redakce a příprava pro tisk: Mgr. Balázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdla,
Richard Zatloukal

Na titulním listě: Mikulčice - sídliště na "Klášteřisku"

Tisk: BEKROS

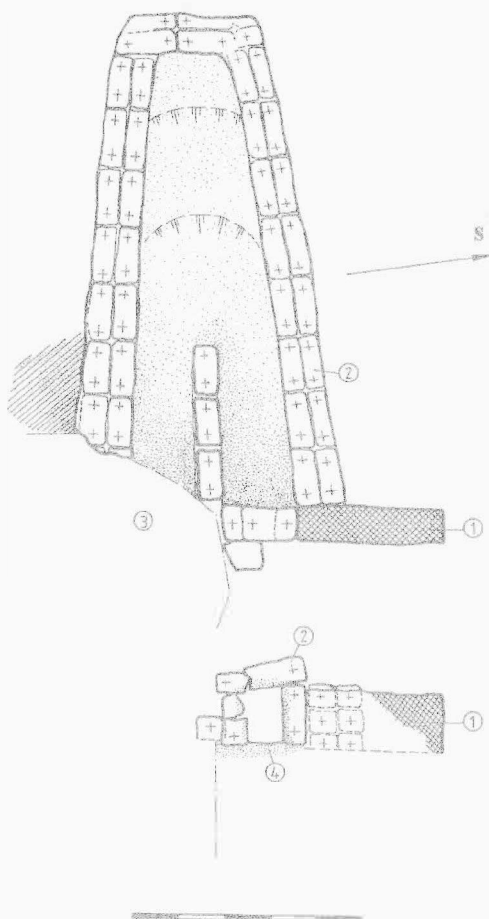
Náklad: 350 ks

Publikace neprošla redakční ani jazykovou úpravou

© 1999 by the Authors

All rights reserved

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

Obr. 1: Mokrá (okr. Brno-venkov), č. p. 15. Půdorys a čelní pohled na relikv varné pece (1:1 - maltová vyzdívka čelusně; 1:2 - cihlová vyzdívka překladu topných kanálů a obvodu pece; 1:3 - porušeno novějším výkopem; 1:4 - propálený sprašový podklad).

MOKRÁ (okr. Brno-venkov)

Mokrá-lom VI. Spálená seč. Středověk. Raný novověk. Záchraný výzkum.

V souvislosti se záchraným archeologickým výzkumem v dobývacím prostoru západního lomu u Mokré došlo k objevu zahloubeného objektu z počátku 13. století. Tento nález byl celkem překvapivý, neboť se jedná o oblast krasových plošin s nadm. výškou kolem 420 – 427 m. Místo nálezů leží na SZ okraji západního lomu mokrské cementárny (CVM a.s.), v silně zkrasovělé části Mokrsko-hostěnické krasové plošiny.

Objekt byl zahlouben do sprašových hlín jež zde ve značných mocnostech terén lokálně pokrývají. Hlíny zde vyplňují závrtové struktury, které jsou vytvořeny na výrazných dislokačních průbězích. Rozměry objektu v půdoryse byly asi 380 x 200? cm a hloubka větší než 180 cm. Objekt byl orientován SSZ-JJV směrem. Horní část zásypu byla značně vymyta erozními pochody, se kterými se lze v této části plošiny setkat na mnoha místech, proto byla zdokumentována pouze střední a spodní část výplně. V zánikovém horizontu byla zjištěna celkem dobře zachovalá destrukce dřevěného bednění. Byly to přes 200 cm dlouhé desky zhotovené z nějakého jehličnatého stromu (pravděpodobně jedle). Zajímavý byl bohatý porost hub, které pokrývaly zbytky poloztrouchnivělých dřev po celé délce. Nad vrstvou dřevěných desek byly v hlinitojilovitém zásypu zjištěny téměř sypké humózní čočky. V jedné z nich

(k.106, nad střední částí desky k.110) byl učiněn nález středověké keramiky, která celý objekt dodatečně datovala. Jednalo se o fragment hrubší tuhé nádoby, zhotovené na hrnčířském kruhu, s horizontálním rýhováním na výduti. Povrch a vnitřní část hrnce byla pokryta engobou hnědého až okrového zbarvení. Výrazný vysoký dvojkónický okraj umožňuje tuto nádobu datovat do první poloviny 13. století. Celkem byly nalezeny 3 zlomky, ze kterých se dal sestavit fragment horní části hrnce s reparačními otvory.

V dobývacím prostoru lomů u Mokré se provádí záchranné archeologické výzkumy již od roku 1994 (Kos-Škrdla 1995). První výzkumy byly zaměřeny především na pozůstatky osídlení ze starší a mladší doby kamenné (Kos 1997a). V posledních letech k nim přibýly i výzkumy vápenických objektů z raně novověkého období (Kos 1996; 1997b). V počátku novověkého období zde existovaly pouze objekty výrobního charakteru nebo jen drobné dřevěné stavby s nimi významově spojené.

Nově zjištěný objekt z období vrcholného středověku je prvním, který byl prokazatelně datován do 13. století, v kontextu Mokrásko-hostěnické plošiny. Jeho interpretace byla ztížena již okolnostmi, za kterých záchranný výzkum probíhal. Objekt byl nalezen již ve značně poničeném stavu, během masové těžby hlín na SV okraji závrtu (závrt č. I, I/1; Archiv Speleoklubu Brno). Proto byla provedena pouze fotografická a kresebná dokumentace a ovzorkování některých kontextů ve výplni objektu. Stratigraficky výše, v superpozici s objektem (k. 501) byly během výzkumu zjištěny pozůstatky malého vápenného milíře (k. 103), v jehož destrukci byl nalezen raně novověký střep z nádoby, takže zde nemohlo dojít ke kontaminaci náleзовého materiálu z chronologicky mladších vrstev. Navíc se mezi oběma objekty nachází výrazný stratigrafický hiát ve formě mohutné splachové vrstvy (k. 104), která vyplňuje poměrně hlubokou erozní rýhu. Nálezy, které byly objeveny pod tímto horizontem, tak jednoznačně objekt k. 501 datují.

Význam a funkci objektu nelze snadno vysvětlit. Pozůstatky dřevěného bednění mají poměrně jednotný charakter, ať se již jedná o délku nebo šířku dřevěných stavebních prvků. Obdélníková jáma tedy byla původně vyložena dřevěným bedněním. Mezi další ojedinělé nálezy dále patří štěpina drobné přepálené kosti a proximální část epifyzy dlouhé zvířecí kosti. Uvedené skutečnosti tedy svědčí spíše o objektu sídelního charakteru než-li výrobního. Zemnice nejsou v tomto prostředí známy, ale popis zkoumaného objektu u Mokré jejich ojedinělému výskytu na plošinách Moravského krasu by mohl nasvědčovat.

Petr Kos, ÚAPP Brno

Literatura

Archiv Speleologického klubu Brno ČSS ZO 6-12.

Kos, P.-Škrdla, P. 1995: Mokrá-lom I, II, III, Záchranný archeologický výzkum v dobývacím prostoru lomu Mokrá, ÚAPP Brno, NZ č.j. 6/95.

Kos, P. 1997a: Otevřená sídliště z mladého paleolitu a neolitu v jižní části Moravského krasu, (Dobývací prostor lomu Mokrá, CVM a. s.), PV - v tisku.

Kos, P. 1996: Pozdně středověká kúlová stavba v souvislosti s místním vápenictvím v Mokré u Brna, Archeologia technica 10, Zkoumání výrobních objektů a technologií archeologickými metodami, 122-124.

Kos, P. 1997b: Mokrá-lom II, V, Záchranný archeologický výzkum v dobývacím prostoru lomu Mokrá, ÚAPP Brno, NZ č.j. 5/97.

Resumé:

Mokrá-lom VI (Bez. Brno-venkov), Feldflur Spálená seč. Mährische Karst - Süden. Objekt. Mittelalter (13. Jh.). Rettungsgrabung.